

Говор високог представника, Кристијана Шварц-Шилинга, на састанку регионалног стола Пакта стабилности

Југоисточна Европа: Нова логика и ново самопоуздање

Даме и господо,

Динамичне организације еволуирају и прилагођавају се – и зато ми је посебно драго што се налазимо овдје у Београду на састанку Пакта стабилности, чији је фокус договор о оптималној конфигурацији за будућност ове организације.

Промјене су потребне како би Пакт стабилности могао градити даље на основу чврстих достигнућа из првих седам година свога постојања и како би у годинама које су пред нама могао постићи што већи напредак.

Сматрам да Босна и Херцеговина, која је била домаћин првог самита Пакта стабилности и од тада остала кључни протагонист у том процесу, може играти конструктивну улогу у промјени структуре Пакта стабилности и разматрању његових генералних циљева.

Лично, никада нисам сумњао у важност, па чак и стратешку *неопходност* Пакта стабилности. Уствари, у разговорима са госпођом Меркел, њемачким канцеларом, и министром вањских послова Штајнмајером, енергично сам лобирао да се одржи пуни ангажман њемачке владе у овом пројекту. Исти став сам износио и у разговорима са другим европским владама.

Мислим да смо дошли до момента када је неизоставна улога Пакта стабилности прихваћена у европском контексту, и у том смислу

бих желио изразити захвалност канцелару Шиселу. Аустрија је у току свога предсједавања Европском унијом задржала сталан и продуктиван фокус на југоисточној Европи.

Као међународни медијатор за Босну и Херцеговину радио сам на разним питањима са координаторима Пакта Бодом Хомбахом и Ерхардом Бусеком, (др Бусек и ја смо били и страначке колеге дуги низ година). Сваки пут смо постизали напредак на *локалном* нивоу тако што смо разматрали и користили могућности за постизање позитивних корака на *регионалном* нивоу.

Тај аспект рада Пакта стабилности увијек треба бити у првом плану – то је директно везано за побољшање услова *на лицу мјеста*.

Сада, као високи представник међународне заједнице за Босну и Херцеговину, и даље сам цијелим срцем определијељен за широк и активан ангажман на раду Пакта стабилности.

Они међу нама који су присуствовали усвајању Пакта у Келну 1999. године и његовом првом самиту одржаном у Сарајеву у другој половини исте те године добро знају да је Пакт постигао више него што су многи скептици сматрали могућим, а мање него што су се они који су га заговарали надали.

Регионални процес закључивања аранжмана слободне трговине почео је стварати препознатљиву економску заједницу у југоисточној Европи. Важно је да се ова заједница не заснива само на географској синергији или увријеженим трговинским везама. Она се заснива на заједничким елементима политичке и економске транзиције. Пакт стабилности ефикасно је истицао и јачао *нове* синергије и *нове* трговинске везе.

Мислим да је то контекст у којем се процес промовисања слободне трговине у регији може најбоље разумјети. Није ријеч о *наметању* либералног трговинског режима југоисточној Европи; ријеч је о одговору на *могућности* које су отворене успјешном либерализацијом домаћих тржишта. Слободна трговина сама по себи неће донијети просперитет регији или неком њеном дијелу,

али слободна трговина као додатни елемент и логични производ тржишних реформи може помоћи стварању просперитета.

Моменат у којем овај процес постаје важан јесте моменат када почне доносити опипљиву корист грађанима – а тај моменат се све више приближава, различитом брзином у различитим земљама.

Са слободном трговином, као и развојем инфраструктуре, заштитом људских права и борбом против организованог криминала, Пакт стабилности ангажује се на иницијативама које се заснивају на реалности на терену.

Реалност је другачија у свакој од ових земаља – али то не значи да неким земљама у регији Пакт стабилности треба мање него другима.

Једноставно, илузија је мислити да привреде неких земаља могу просперирати док привреда њихових сусједа стагнира.

У регији се суочавамо са основним економским постулатом. Можемо се или обогатити заједно или остати сиромашни заједно.

Пакт стабилности показује начин на који сви можемо да постигнемо просперитет. Он није препрека нити једној од ових земаља у њиховим настојањима да се даље интегришу у Европу. У ствари, управо је супротно. Пакт помаже као припрема за Европу – помоћ у припреми за коначно чланство оних земаља које се налазе у оквиру постојећих граница ЕУ, али јој се још нису прикључиле.

Процес интеграције и процеси у оквиру Пакта стабилности нису у сукобу, него се међусобно допуњавају. Нико се неће брже интегрисати у евро-атлантске институтције тако што ће *потцијенити* важност иницијатива Пакта стабилности.

Већ сам раније споменуо да је Пакт стабилности урадио више него што су скептици предвиђали, а мање него што су се оптимисти надали. Тачно је да је Пакт почео артикулисати визију југоисточне Европе која је позитивна и заснована на

економској стварности. Али нисам сигуран да је постигао промјену имиџа ове регије, која је од суштинске важности ако желимо да осигурамо свеобухватан и одржив економски раст.

Та промјена имиџа је тежак задатак, као што изузетно добро знамо, у Босни и Херцеговини, гдје улажемо доста енергије да увјеримо међународне инвеститоре да је економско и физичко згариште од прије десет година сада прерасло у одрживо комерцијално окружење.

У БиХ полако успијевамо да пренесемо ту поруку. Мислим да цијела регија може извући поуку из нашег искуства.

Југоисточна Европа се мора представити партнерима у другим дијеловима континента и шире, са новом логиком и новим самопоуздањем.

Морамо доћи до момента кад ћемо моћи да кажемо: “Кад помислиш на југоисточну Европу, помисли на динамизам!” “Кад помислиш на југоисточну Европу, помисли на брзи економски раст!” “Кад помислиш на југоисточну Европу, помисли на предузетништво!”

Ријеч је о суштини, али ријеч је и о имиџу. Пакт стабилности на идеалном је мјесту да помогне да се обликује и пренесе нови имиџ југоисточне Европе.

Босна и Херцеговина давно је престала да буде друго име за хаос и све више постаје модел послеријатне обнове. То је у складу са нашом новом стварношћу. Слична трансформација имиџа југоисточне Европе – од скромног раста до високог раста, од несигурне интеракције са остатком свијета до самоувјерене интеракције – такође ће бити у складу са стварношћу ове регије.

У том смислу мислим да на Сарајево треба да се гледа као на јаког кандидата за сједиште секретаријата реформисаног Пакта стабилности.

Оно што је јасно јесте да се Пакт стабилности мијења зато што

се регија мијења – а обје те промјене су позитивне. Увјерен сам да Босна и Херцеговина може да игра важну улогу у тој позитивној промјени.

Хвала.